

ORDIN

Nr. 77 din 22 februarie 2013

**Cu privire la Procedura de organizare instituțională
și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ
în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului**

În ultima perioadă, mass media și părinții sesizează tot mai multe cazuri de abuz și neglijare severă a copiilor, inclusiv în mediul școlar. Monitorizarea de către angajații ministerului a cazurilor de violență față de copii în instituțiile de învățământ, a demonstrat că directorii instituțiilor educaționale nu raportează cazurile de abuz față de copil pentru a nu dăuna imaginii instituției și a unor angajați, fapt ce constituie încălcare gravă a legislației în vigoare. În majoritatea cazurilor, abuzatorilor li se aplică alte sancțiuni decât concedierea, prevăzută legal pentru manifestarea oricărui tip de violență față de copil, chiar și o singură dată.

S-a determinat că lucrătorii din sistemul educațional nu cunosc procedurile de identificare și raportare a cazurilor de abuz, precum și mecanismele de protecție și asistență a copilului abuzat. Direcțiile raionale/municipale învățământ, tineret și sport nu dispun de instrumente pentru monitorizarea și evidența situației, precum și de colaborare multidisciplinară în cazurile de abuz și neglijare severă a copiilor.

Se mai constată că acțiunile de prevenire a violenței față de copii nu sînt bazate pe studii/ cercetări la nivelul instituției privind amploarea și formele abuzului. În mare parte, acestea poartă un caracter formal și nu contribuie la diminuarea fenomenului.

În scopul prevenirii violenței față de copii și reglementării acțiunilor de identificare, documentare și intervenție a lucrătorilor din sistemul de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, în baza prevederilor art. 57, alin. (1) din Legea învățământului nr. 547 din 21.07.1995, pct. 12 din Regulamentul Ministerului Educației, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 653 din 06.11.2009, emit următorul

ORDIN:

1. Se aprobă:

Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, conform anexei nr.1;

Fișa de sesizare a cazului suspect de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, conform anexei nr. 2;

Registrul - model de evidență a sesizărilor privind cazurile suspecte de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, conform anexei nr. 3;

Raportul - model privind evidența sesizărilor privind cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, conform anexei nr. 4.

2. Directorii instituțiilor de învățământ preuniversitar sînt responsabili de:

- a) desemnarea prin ordin a coordonatorului acțiunilor de prevenire, identificare, raportare și referire a cazurilor de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului (în continuare - coordonator). La desemnarea coordonatorului se iau în considerare următoarele criterii: minim 3 ani de activitate în cadrul instituției, prezența abilităților de comunicare asertivă și relaționare constructivă cu elevii, părinții și angajații instituției, precum și cu alte servicii din localitate, prezența calităților și competențelor care demonstrează autoritatea profesională și morală a candidatului pentru sistemul educațional.
- b) raportarea trimestrială a situației privind cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului organului ierarhic superior;
- c) asigurarea protecției datelor cu caracter personal ale copiilor atît în instituție, cît și cele oferite, la solicitare, altor instituții, în conformitate cu prevederile Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal;
- d) concedierea cadrelor didactice care aplică acte de violență față de copii în conformitate cu art.86 alin. (1) lit. n) și art. 301 alin. (1) lit.b) din Codul Muncii.

3. Directorii Direcțiilor raionale/ municipale învățământ, tineret și sport sînt responsabili de:

- a) desemnarea prin ordin a unui angajat din cadrul direcției, în calitate de coordonator la nivel raional/ municipal al acțiunilor de prevenire, identificare, raportare și referire a cazurilor de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
- b) asigurarea informării/formării directorilor și a coordonatorilor din cadrul instituțiilor privind procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
- c) stabilirea relațiilor de colaborare multidisciplinară cu direcțiile și serviciile din domeniul protecției sociale a familiei și copilului, sănătății, poliției, inspecția muncii etc. în examinarea cazurilor de abuz și neglijare a copilului;
- d) monitorizarea activităților de prevenire, identificare, raportare și asistență a cazurilor de abuz față de copii și prezentarea raportului trimestrial ministerului;
- e) efectuarea inspecțiilor tematice în instituțiile de învățământ privind aplicarea prezentei proceduri și acordarea asistenței metodologice necesare.

4. Direcția învățământ preuniversitar (dna M. Goraș), Direcția învățământ secundar profesional și mediu de specialitate (dl O.Vasilachi) și Secția juridică (dna R. Josanu) sînt responsabili de:

- a) acordarea asistenței metodologice pentru dezvoltarea capacităților cadrelor didactice în domeniul prevenirii și intervenției în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
 - b) introducerea modificărilor privind obligativitatea identificării și raportării cazurilor suspecte și confirmate de abuz față de copil în actele normative departamentale care reglementează activitatea instituțiilor preuniversitare de învățământ.
5. Institutul de Științe ale Educației (dna L. Pogolșa) va introduce în curricula de formare continuă a cadrelor manageriale și didactice modulul privind organizarea instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului.
6. Controlul privind executarea prezentului ordin se pune în sarcina doamnelor Tatiana Potîng, viceministru și Loretta Handrabura, viceministră.

Ministru

Maia SANDU

Rodica Josanu,
tel.: 022-23-36-78

PROCEDURA

de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului

I. Organizarea instituțională în scopul prevenirii și asistenței copiilor în cazurile de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului

1. Instituțiile de învățământ preuniversitar (preșcolar, primar, secundar, special, complementar, secundar profesional și mediu de specialitate) promovează activități de prevenire și de identificare timpurie a copiilor expuși riscului de abuz, neglijare, exploatare, trafic prin:
 - a) organizarea activităților de prevenire primară a abuzului, neglijării, exploatării, traficului în rândul copiilor, ținându-se cont de particularitățile de vîrstă și de capacitățile de dezvoltare, precum și în rândul părinților/îngrijitorilor acestora;
 - b) organizarea activităților de prevenire secundară și terțiară a abuzului, neglijării, exploatării, traficului cu grupurile de risc sporit (copii din familii dezorganizate, copii rămași fără ocrotire părintească, copii reabilitați în urma abuzurilor, etc.);
 - c) asigurarea securității încăperilor, terenurilor și locurilor aferente instituției de învățământ.
2. Directorii instituțiilor de învățământ sînt obligați:
 - a) să stipuleze în regulamentele de activitate, contracte și în fișele de post ale salariaților, obligativitatea sesizării cazurilor de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
 - b) să informeze salariații despre prevederile prezentei proceduri la momentul angajării și la începutul fiecărui an școlar;
 - c) să pună la dispoziția salariaților fișe de sesizare, registre, precum și să asigure la nivelul fiecărei instituții implementarea prezentei proceduri;
 - d) să organizeze activități de informare a copiilor și părinților, îngrijitorilor, reprezentanților legali ai copiilor, membrilor comunității privind modul de sesizare a cazurilor suspecte de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copiilor și cadrul legal în domeniu;
 - e) să pună la dispoziția copiilor informații, mijloace și instrumente, inclusiv care asigură anonimatul, specifice vîrstei și gradului de maturitate al acestora pentru a raporta cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic din partea semenilor și din partea adulților.
3. Directorii instituțiilor de învățământ desemnează o persoană din rândul membrilor administrației instituției în calitate de coordonator al activităților de prevenire, identificare, raportare, referire și asistență în cazurile de abuz față de copii (în continuare - coordonator).

II. Identificarea, înregistrarea și intervenția în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului

4. Orice salariat al instituției de învățământ (profesor, educator, psiholog, asistent medical, bibliotecar, personal auxiliar) care deține informație despre un act de abuz, neglijare, exploatare, trafic este obligat să intervină pentru a-l stopa sau să solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător.
5. Orice salariat al instituției de învățământ este obligat să comunice imediat cazurile suspecte sau confirmate de abuz, neglijare, exploatare, trafic directorului instituției sau coordonatorului, iar în lipsa acestora să acționeze în conformitate cu pct. 6.2 al prezentei proceduri.
6. Directorul instituției de învățământ sau coordonatorul este obligat:
 - 6.1 să înregistreze sesizările cetățenilor referitor la cazurile suspecte de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului și/sau să se autosesizeze în cazurile în care deține astfel de informații;
 - 6.2 să informeze imediat telefonic, iar timp de 24 ore să expedieze **Fișa de sesizare** asistentului social comunitar de la locul de trai al copilului (în sectoarele mun. Chișinău – direcțiile de sector pentru

protecția drepturilor copilului), în cazurile suspecte sau confirmate de abuz sexual, vătămări corporale, neglijare severă, forme grave ale abuzului psihologic, exploatare a copiilor, din partea altor copii, salariaților instituției, părinților și altor persoane;

6.3 să informeze în aceiași termeni:

- a) autoritatea tutelară (în sectoarele mun. Chișinău – direcțiile de sector pentru protecția drepturilor copilului) – în cazul în care copilul este abandonat sau există pericol iminent pentru viața și sănătatea acestuia;
- b) organele de poliție/procuratura – în cazul în care cunosc ori suspectă că un copil este exploatat sau traficat ori este expus riscului de a fi exploatat sau traficat, este abandonat, precum și în cazul în care există un pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului;
- c) serviciul de asistență medicală de urgență – în cazul constatării pericolului pentru viața și sănătatea copilului (fracturi, hemoragii, etc.), a tentativelor de suicid din partea copiilor;
- d) direcția raională/ municipală educație și Ministerul Educației – în cazurile de abuz, exploatare, trafic al copilului, comise de cadrele didactice sau de alt salariat al instituției de învățământ;
- e) inspecția muncii – în cazul utilizării muncii copilului la lucrări cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase, precum și la lucrări care pot aduce prejudicii sănătății sau integrității morale a copiilor (jocurile de noroc, lucrul în localurile de noapte, producerea, transportarea și comercializarea băuturilor alcoolice, a articolelor din tutun, a preparatelor narcotice și toxice).

6.4 să soluționeze în cadrul instituției cazurile de îmbrânciri, neglijare, abuz psihologic.

7. În cazurile prevăzute la pct. 6.2 directorul instituției:

- a) delegă, la solicitarea asistentului social comunitar (în mun. Chișinău – direcția pentru protecția drepturilor copilului) un salariat al instituției pentru a participa la examinarea sesizării și întocmirea planului individualizat de asistență;
- b) desemnează, la solicitarea organelor de urmărire penală și de drept, o persoană de încredere pentru copil care să-l asiste în cadrul procedurilor legale;
- c) eliberează, la solicitarea autorității tutelare, documentele copilului pentru a fi transferat temporar în altă instituție de învățământ, în cazul aplicării unei forme de protecție/ măsurilor urgente de protecție a copilului, ce implică schimbarea domiciliului copilului.
- d) asigură monitorizarea cazului pentru reintegrarea copiilor implicați și prevenirea revictimizării acestora.

8. În cazurile prevăzute la pct. 6.4 coordonatorul, în funcție de forma de abuz, convoacă un grup de specialiști din cadrul instituției, pentru examinarea cazului.

8.1 Membrii grupului stabilesc cine va comunica separat cu copilul (copiii), după care vor elabora un plan de intervenție (fără prezența copilului) în cadrul instituției pentru toate părțile implicate în cazul de abuz, inclusiv pentru părinții copilului. Planul de intervenție va fi consultat cu copilul.

8.2 La elaborarea și implementarea planului de intervenție, după caz, pot fi implicați și alți specialiști din afara instituției de învățământ, precum și alte servicii sociale primare sau specializate.

9. Coordonatorul informează părinții, reprezentanții legali sau îngrijitorii copilului despre cazul de abuz în care este implicat copilul și despre planul de intervenție elaborat.

10. Coordonatorul ține evidența cazurilor examinate în cadrul instituției în registre separate.

11. Coordonatorul monitorizează, în baza planurilor de intervenție, efectele acțiunilor de prevenire și protecție, întreprinse atât de instituție, cât și de alte servicii.

III. Documentarea și evidența cazurilor de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului

12. Cazurile suspecte de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului sunt înregistrate de instituțiile de învățământ în **Registrul de evidență a sesizărilor privind cazurile suspecte de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului.**

13. Instituția de învățământ ține evidența Fișelor de sesizare expediate cu indicarea destinatarului, datei și orei înregistrării, datei și orei expedierii, specialistului care a primit sesizarea și a celui care a expediat-o.

FIȘA DE SESIZARE
a cazului suspect de abuz,
neglijare, exploatare, trafic al copilului

Expeditor:

Recipient:

Instituția de învățământ:	Unitatea de asistență socială din localitatea _____
Localitatea:	Cc:
Data expedierii:	Autoritatea tutelară din localitatea _____ ☐
Ora expedierii:	Autoritatea tutelară de nivelul II _____ ☐
Nr. de expediere:	Comisariatul de Poliție din raionul _____ ☐
	Serviciul de asistență medicală de urgență din raionul _____ ☐
	Inspekția Muncii din raionul _____ ☐

**DATE DESPRE PERSOANA CARE A SESIZAT SITUAȚIA SUSPECTĂ DE ABUZ,
NEGLIJARE, EXPLOATARE, TRAFIC**

Nume, Prenume		Adresa:
Telefon de contact:	Tipul de relație cu copilul: ☐ rudă; ☐ cetățean din comunitate; ☐ copil din comunitate; ☐ specialist _____ ☐ altul _____	

DATE DESPRE SUSPECTA VICTIMĂ

Nume, Prenume		Vârsta:	Sexul: F ☐ M ☐
Adresa:		Date de contact:	
Locul aflării copilului la momentul expedierii sesizării:			
Date despre reprezentantul/reprezentanții legali: ☐ Părinte; ☐ Tutore/Curator; ☐ Reprezentant al autorității tutelare; ☐ Reprezentant al serviciului social _____			
Nume, Prenume		Nume, Prenume	
Adresa:		Adresa:	
Date de contact:		Date de contact:	
Ocupația:		Ocupația:	
Atitudinea reprezentanților legali față de situația de abuz sesizată:			
☐ Colaborativă; ☐ Reticentă; ☐ Indiferentă; ☐ Nu cunoaște despre situația de abuz;		☐ Colaborativă; ☐ Reticentă; ☐ Indiferentă; ☐ Nu cunoaște despre situația de abuz;	

DATE DESPRE SITUAȚIA SUSPECTĂ DE ABUZ, NEGLIJARE, EXPLOATARE, TRAFIC

Data/timpul incidentului:

Locul incidentului:

Tipul de abuz:

 fizic psihologic sexual neglijare

Tipul de trafic/exploatare:

 muncă prostituție de organe**Indicatori fizici și psiho-comportamentali pe care îi prezintă copilul:****Indicatori fizici** fracturi
 arsuri
 enureză
 cefalee
 subdezvoltare fizică
 vestimentație murdară/
necorespunzătoare anotimpului vătăți
 leziuni
 boli sexual - transmisibile
 leziuni ale organelor
genitale/anusului
 sarcină
 alți indicatori:**Indicatori psiho-comportamentali** frica de adulți
 anxietate
 agresivitate
 nereușită școlară
 depresie
 comportament deviant
 fuga de acasă
 comportament sexualizat
 tendințe suicidare
 alți indicatori:**DATE DESPRE SUSPECTUL ABUZATOR/ABUZATORI**Nume/
Prezume:

Adresa:

Telefon de
contact:

Ocupația:

Relația cu suspecta
victimă:*Acces la
copil:**Nivel de
risc:***

* Părinte; rudă; personal al instituției de învățământ; cetățean din comunitate; copil din comunitate; necunoscut; alta

**Permanent; parțial; nu are acces

***Sporit; mediu; redus

Asistență imediată oferită: A fost realizat interviul de protecție
 A fost oferită asistența medicală:
 Examinat de către medicul de familie
 Examinat de serviciul de asistență medicală urgentă
 Internat în spital
 Alte intervenții _____ A fost asigurat spațiu protector
 Plasament temporar în familia extinsă _____
 Solicitare a aplicării ordonanței de protecție
 Luarea forțată din familie
 Alte intervenții _____

Altă informație relevantă:

Anexe disponibile (anexele nu se expediază, se păstrează și se oferă la cerere):

Numele specialistului care a completat fișa de sesizare

Numele specialistului care a primit/înregistrat fișa de
sesizare _____

Semnătura _____

Nr. De intrare în registru _____

Semnătura _____

RAPORT
privind evidența sesizărilor cazurilor de abuz, neglijare, exploatare, trafic

„Aprobat”:

Directorul instituției de învățământ: _____

Instituția de învățământ _____

Localitatea _____

Trimestru _____ 2013

Vârsta beneficiarului	Tipul de abuz		Sursa sesizării				Decizia în urma evaluării inițiale	
	Fete	Băieți	Profesor	Alt colaborator al instituției de învățământ	Părinți	Copii	Examinarea în cadrul instituției de învățământ	Referirea cazului/Expedierea fișei de sesizare
0-3	Fete	Fizic						
	Băieți							
4-7	Fete	Psihologic						
	Băieți							
8-10	Fete	Sexual						
	Băieți							
11-15	Fete	Neglijare						
	Băieți							
16-18	Fete	Exploatare muncă						
	Băieți							
Total	Fete	Trafic prostituție						
	Băieți							
Subtotal	Fete	Trafic de organe						
	Băieți							
Total	Fete	Total cazuri pe sexe/vârste						
	Băieți							
Total copii								